

Mechorosty zaznamenané během 28. jarního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS na Mariánskolázeňsku

Bryophytes recorded during the 28th Spring Meeting of the Bryological and Lichenological Section of the Czech Botanical Society in the vicinity of Mariánské Lázně (West Bohemia)

Jan Kučera¹, Libor Dvořák², Kateřina Dvořáková³, Jitka Kučerová¹, Jitka Laburdová⁴, Ivana Marková⁵, Eva Mikulášková⁶, Petr Mudra⁷ & Radka Mudrová⁷

¹Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Branišovská 1760, CZ-370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@prf.jcu.cz; ²Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, CZ-353 01 Mariánské Lázně; ³Tři Sekery 21, CZ-353 01 Mariánské Lázně; ⁴AOPK ČR, RP Východní Čechy, Jiráskova 1665, CZ-530 02 Pardubice; ⁵Správa NP České Švýcarsko, Pražská 457/52, CZ-407 46 Krásná Lípa; ⁶Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie, Kotlářská 2, CZ-611 37 Brno; ⁷Muzeum Českého lesa v Tachově, Třída Míru 447, CZ-347 01, Tachov

Abstract:

Altogether 206 bryophyte taxa (42 liverworts and 164 mosses) were recorded during excursions in the westernmost part of the Český les Mountains, West Bohemia. We managed to record the critically endangered liverwort *Frullania fragilifolia* at a locality adjacent to Upolínová louka pod Křížky Nature Reserve near the village of Prameny; three additional species are considered vulnerable (*Calliergon giganteum*, *Cleistocarpidium palustre* and *Weissia squarrosa*) and nine are near threatened. *Bryum gemmiferum* and *Ceratodon conicus* are insufficiently known taxa in the country, and the collections of *Campylium* partly belong to a taxon corresponding to neither *C. stellatum* nor *C. protensum*.

Key words:

bryoflora, Český les, Slavkovský les, threatened species

ÚVOD

Jarní setkání Bryologicko-lichenologické sekce v dubnu 2023 mělo výchozí bod v Chodovské Huti na Mariánskolázeňsku. Při exkurzích jsme se věnovali zejména bližšímu okolí, a to převážně Českoleskému bioregionu (Culek et al. 1996), respektive Dyleňskému lesu a JV části Chebské pahorkatiny (NPP Železná hůrka), která nese jméno Hrozňatovská pahorkatina (Demek et al. 2006). Krátká exkurze části účastníků vedla do jižní části Slavkovského lesa na lokality hadcových rezervací Upolínová louka pod Křížky a Křížky. Českoleský bioregion je díky své příhraniční poloze poměrně zachovalý, ale zejména bryologicky málo prozkoumaný. Hlavními substráty jsou kyselé horniny chudé na živiny, takže flóra je chudší (Culek et al. 1996). Ostatním lokalitám se vymykala Železná hůrka, nejmladší sopka v České republice, jejíž odhalená stěna po těžbě jako jediná poskytla bazický substrát.

Bryologický výzkum severní části Dyleňského lesa má výrazně novodobý charakter a probíhal soustavněji v podstatě pouze v několika posledních dekádách. Jako jedni z prvních zde v 70.–90. letech minulého století sbírali mechorosty pracovníci Západočeského muzea v Plzni J. Nesvadbová, J. Sofron a M. Šandová. Zpravidla šlo o materiál z fytoocenologických snímků z poměrně úzkého spektra stanovišť (rašelinisté, přirozené lesy, maloplošná zvláště chráněná území). Determinace jejich sběrů se ujali J. Duda, J. Váňa a M. Vondráček. Tyto výsledky nikdy nebyly souborně publikovány. Po roce 1990 se oblast stává součástí pracovního území Muzea Českého lesa v Tachově. Jeho zaměstnanci Radka Mudrová a Petr Mudra nashromáždili během následujícího období poměrně obsáhlý dokladový materiál, který je zčásti uložen v herbáři uvedené instituce a zčásti v soukromém herbáři R. Mudrové. Některé ochránářsky hodnotnější nálezy na Mariánskolázeňsku (rašelinné a slatinné louky s odpovídajícími indikátory) byly poskytnuty místní samosprávě (ORP Mariánské Lázně) k zajištění základní nezbytné péče (VKP Pod Dlouhým vrchem, VKP U Guldů, VKP Kamenec aj., viz Mudra 2011, Mudra & Mudrová 2013). Mimo uvedené mokřadní biotopy patří k nejvýznamnějším nálezům mechorostů, soustředěných do širšího obvodu horského komplexu vrchu Dyleň, patrně *Discelium nudum* a *Hookeria lucens*. Dalším zdrojem dat jsou nečetné práce zaměřené na některé dílčí lokality jako např. Dyleňský kras (Mudra & Mudrová 2015), areál PR Mechové údolí u Dolního Žandova (Kučera et al. 2009), luční slatinu s *Helodium blandowii* u Salajny (Laburdová 2010) či interní data AOPK ČR, dostupná z její nálezové databáze. Lokalita *Helodium blandowii* u Salajny byla dvěma účastnicemi setkání (J. Kučerová a J. Laburdová) navštívena a výskyt druhu na lokalitě byl potvrzen.

METODIKA

Taxonomické pojetí, nomenklatura a kategorie ohrožení druhů jsou sjednoceny podle seznamu mechorostů a červeného seznamu mechorostů České republiky (Kučera et al. 2012). Taxony zaznamenané v terénu jsou označeny zkratkou „not.“ s uvedením autora (JK – J. Kučera, ostatní viz zkratky sběratelů níže), herbářované sběry jsou označeny buď akronymem herbáře podle soupisu Index Herbariorum (NYBG 2024) nebo iniciálami sběratele v případě osobních herbářů (K.D. – K. Dvořáková, E.M. – E. Mikulášková, I.M. – I. Marková, R.M. – R. Mudrová). Herbář Mariánskolázeňského muzea, neevidovaný v Index Herbariorum, je uveden se zkratkou MML.

Seznam navštívených lokalit [List of visited localities]

- 1: Chodovská Huť, údolí Huťského potoka, přibližně mezi body 49°55'13"N, 12°36'32"E a 49°54'41"N, 12°36'47"E, kv. 6041d, 570–580 m n. m., 13. 4. 2023.
- 2: Broumov, údolí Hamerského potoka západně obce, přibližně mezi body 49°53'25"N, 12°35'27"E a 49°53'22"N, 12°34'20"E, kv. 6141a-b, 530–570 m n. m., 14. 4. 2023.
- 3: Tachovská Huť, vlhké louky západně obce; **3a**: VKP U Guldů, přibližně mezi body 49°56'9"N, 12°34'46"E, 49°56'2"N, 12°34'46"E a 49°56'1"N, 12°34'54"E, kv. 6041c, 610–620 m n. m.; **3b**: VKP Pod Dlouhým vrchem, přibližně mezi body 49°55'47"N, 12°34'39"E, 49°55'43"N, 12°34'49"E a 49°55'41"N, 12°34'35"E, kv. 6041c, 600–610 m n. m., 14. 4. 2023; **3***: – louka mezi těmito lokalitami.
- 4: Stará Voda, Slatina, vlhká louka v údolí Hamerského potoka, přibližně mezi 49°55'52–55"N a 12°31'39–43"E, kv. 6041c, 675 m n. m., 15. 4. 2023.
- 5: Stará Voda, Slatina, mezi rozc. Šachta a dolem Dyleň, **5a**: okolí lesní cesty přibližně mezi body 49°55'58"N, 12°31'37"E a 49°56'6"N, 12°31'19"E, kv. 6041c, 680–700 m n. m.; **5b**: okolí býv. dolu Dyleň, přibližně mezi 49°56'6–12"N, 12°31'12–20"E, kv. 6041c, 700–720 m n. m., 15. 4. 2023.
- 6: Stará Voda, Nové Mohelno, Stará Mohelenská slať, přibližně mezi 49°56'21–25"N, 12°29'38–45"E, kv. 6040d, 735–745 m n. m., 15. 4. 2023.
- 7: Tři Sekery, slatiniště (VKP Kamenec) pod samotou Kamenec, ca 600–650 m SZ kóty Ovčí vrch, přibližně mezi body 49°56'42"N, 12°35'6"E a 49°56'46"N, 12°35'14"E, kv. 6041d, 620–630 m n. m., 15. 4. 2023.
- 8: Lipová, Mýtina, NPP Železná hůrka, přibližně mezi 49°58'28–30"N, 12°28'38–43"E, kv. 6040b, 580–590 m n. m., 16. 4. 2023.
- 9: Prameny, hadcové skalky pod NPP Upolínová louka pod Křížky, asi 1,7 km SV obce, přibližně mezi body 50°3'45"N, 12°44'28"E a 50°3'46"N, 12°44'17"E, kv. 5942a, 780–790 m n. m., 16. 4. 2023.
- 10: Prameny, NPP Křížky, asi 2 km SV obce, hadcová skála U Tří křížů, vřesoviště na Z svahu a skalky na bázi svahu, přibližně mezi body 50°3'57"N, 12°44'55"E a 50°3'56"N, 12°44'58"E, kv. 5942a, 810 m n. m., 16. 4. 2023.

VÝSLEDKY

Seznam zaznamenaných druhů [List of recorded species]

Játrovky [Liverworts]

- Aneura pinguis* (LC): **2** herb. E.M., **7** herb. R.M.
Barbilophozia barbata (LC): **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
Bazzania trilobata (LC): **2** not. JK, herb. MML
Blasia pusilla (LC): **1** not. JK
Blepharostoma trichophyllum (LC): **2** not. JK
Calypogeia azurea (LC): **2** not. JK
Calypogeia fissa (LR-nt): **3a** herb. E.M., **6** herb. I.M.
Cephalozia bicuspidata (LC): **1** herb. CBFS, **2** not. R.M., **6** not. JK
Cephaloziella divaricata (LC): **2** not. JK, **8** herb. CBFS, MML
Cephaloziella hampeana (LC-att): **8** herb. CBFS
Cephaloziella rubella (LC): **3a** herb. CBFS
Chiloscyphus coadunatus (LC): **1** herb. I.M., MML, **2** not. JK, **3a** not. JK, **4** herb. I.M., **5b** herb. I.M., **6** herb. I.M., **8** not. JK
Chiloscyphus pallescens (LC-att): **3a** herb. I.M., **6** not. JK, **7** not. JK
Chiloscyphus polyanthos (LC): **2** not. JK
Chiloscyphus profundus (LC): **1** herb. CBFS, **2** not. JK, **6** not. JK
Conocephalum conicum (LC): **2** not. JK, herb. MML
Diplophyllum albicans (LC): **2** not. JK, herb. MML
Frullania dilatata (LC): **1** herb. I.M., MML, **2** not. JK, I.M., **5b** not. JK, **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
Frullania fragilifolia (CR): **9** herb. I.M.
Isopaches bicrenatus (LR-nt): **5b** herb. CBFS, E.M., I.M., R.M.
Lejeunea cavifolia (LC): **2** herb. I.M., **9** herb. I.M.
Lepidozia reptans (LC): **1** herb. CBFS, **2** not. JK, herb. MML
Lophozia ventricosavar. silvicola (LC-att): **2** not. JK
Lophozopsis excisa (LC-att): **8** herb. CBFS, E.M., R.M.
Metzgeria furcata (LC): **2** not. JK, **9** herb. I.M.
Nardia scalaris (LC): **2** not. JK
Nowellia curvifolia (LC-att): **2** not. JK
Pellia epiphylla (LC): **1** herb. CBFS, MML, **2** not. JK
Plagiochila asplenioides (LC): **1** herb. I.M., MML, **2** herb. I.M.
Plagiochila porelloides (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, herb. MML, **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
Pseudolophozia sudetica (LC): **9** herb. I.M.
Ptilidium ciliare (LC): **9** not. I.M.
Ptilidium pulcherrimum (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, I.M.
Radula complanata (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **5b** not. JK, **8** not. JK, **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
Riccardia latifrons (LC-att): **1** herb. CBFS, I.M., **2** not. R.M.

- Riccardia multifida* (LC-att): **1** herb. E.M., I.M., R.M. **2** herb. CBFS, E.M., I.M., R.M.
Riccia glauca (LC): **9** herb. I.M.
Riccia sorocarpa (LC): **8** herb. CBFS, E.M., **10** herb. I.M.
Scapania curta (LC): **3a** herb. CBFS
Scapania irrigua (LC): **6** herb. I.M.
Scapania nemorea (LC): **2** herb. I.M.
Scapania undulata (LC): **2** not. JK, **3b** not. JK

Mechy [Mosses]

- Abietinella abietina* var. *abietina* (LC): **8** not. JK, herb. MML
Amblystegium serpens (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **5b** not. JK, **8** not. JK
Antitrichia curtipendula (LC-att): **1** herb. MML, E.M., I.M., **2** not. JK
Atrichum undulatum (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3b** not. JK, **5a** not. JK
Aulacomnium androgynum (LC): **1** herb. MML
Aulacomnium palustre (LC): **3a** herb. I.M., MML, **3b** not. JK, **4** not. JK, **6** herb. CBFS, **7** not. JK, I.M.
Barbula unguiculata (LC): **1** herb. MML
Brachytheciastrum velutinum (LC): **2** not. JK, **8** not. JK, **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
Brachythecium albicans (LC): **1** herb. MML, **5a** not. JK, **5b** not. JK, **8** not. JK, **9** herb. I.M., **10** not. I.M.
Brachythecium mildeanum (LC-att): **3b** not. JK, **7** herb. I.M.
Brachythecium rivulare (LC): **1** herb. I.M., MML, **2** not. JK, **3a** herb. I.M., **3b** not. JK, **4** not. JK, **6** not. JK, **7** not. JK
Brachythecium rutabulum (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** not. JK, **4** not. JK, **6** not. JK, **8** not. JK
Brachythecium salebrosum (LC): **1** herb. MML, **3b** herb. E.M., **5b** not. JK, **8** not. JK
Breidleria pratensis (LC-att): **3a** herb. I.M., MML, **3b** herb. I.M., **4** not. JK, **7** herb. CBFS, I.M., R.M.
Bryoerythrophyllum ferruginascens (LC-att): **5b** herb. CBFS, E.M., I.M., R.M.
Bryoerythrophyllum recurvirostrum (LC): **2** herb. I.M.
Bryum alpinum (LR-nt): **8** herb. CBFS, R.M.
Bryum argenteum (LC): **1** not. JK, **8** not. JK, herb. MML, **10** not. I.M.
Bryum caespiticium (LC): **1** herb. I.M., MML, **5b** not. JK, **8** herb. CBFS
Bryum capillare (LC): **5b** not. JK, **8** not. JK, herb. MML, **9** herb. I.M.
Bryum dichotomum (LC): **8** herb. CBFS
Bryum elegans (LR-nt): **8** herb. CBFS, R.M., **9** herb. I.M.
Bryum gemmiferum (LC-att): **8** herb. CBFS, E.M., R.M.
Bryum moravicum (LC): **1** not. J.L., **2** not. JK
Bryum pseudotriquetrum var. *pseudotriquetrum* (LC): **3a** herb. I.M., **3b** not. JK, herb. MML, **6** herb. I.M., **7** not. JK, I.M., R.M.

- Bryum rubens* (LC): **1** herb. MML, **3a** not. JK, **3*** herb. I.M., **9** herb. I.M., **10** not. I.M.
- Calliargon cordifolium* (LC): **1** herb. MML, **2** herb. K.D., I.M., **4** herb. CBFS
- Calliargon giganteum* (VU): **3b** herb. CBFS, MML, E.M., I.M.
- Calliargonella cuspidata* (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, **3a** not. JK, herb. MML, **3b** not. J.L., **4** not. J.L., **5a** not. JK, **5b** not. J.L., **6** not. JK, **7** not. JK, I.M.
- Calliargonella lindbergii* (LC): **2** not. JK, **5a** not. JK
- Campylium* aff. *stellatum* (NE): **7** herb. CBFS
- Campylium protensum* (LC-att): **6** herb. CBFS, E.M.
- Campylopus introflexus* (LC): **4** not. JK, **5b** not. JK, **6** not. JK
- Ceratodon conicus* (Hampe) Lindb. (NE): **8** herb. CBFS
- Ceratodon purpureus* (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, **3a** not. JK, herb. MML, **3b** not. JK, **4** not. JK, **5a** not. J.L., **6** not. JK, **8** not. JK, **9** not. I.M., **10** not. I.M.
- Cirriphyllum piliferum* (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK, **4** not. JK, **6** not. JK, **7** not. JK
- Cleistocarpidium palustre* (VU): **1** herb. E.M., I.M., R.M. **3a** herb. CBFS, I.M., **3b** herb. CBFS, E.M.
- Climacium dendroides* (LC): **1** herb. MML, **3a** not. JK, **3b** not. JK, **4** not. JK, **5a** not. JK, **6** not. JK, **7** not. JK, I.M.
- Dicranella heteromalla* (LC): **2** not. JK, **3a** herb. CBFS, **5b** not. JK
- Dicranodontium denudatum* (LC): **2** not. JK, **6** not. JK
- Dicranoweisia cirrata* (LC): **1** herb. MML, **5b** herb. CBFS, E.M.
- Dicranum bonjeanii* (LR-nt): **6** herb. CBFS, MML, E.M., I.M., R.M.
- Dicranum montanum* (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK
- Dicranum scoparium* (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** not. JK, **4** not. JK, **5b** not. J.L., **6** not. JK, **8** not. JK, **9** not. I.M., **10** not. I.M.
- Dicranum tauricum* (LC): **1** herb. MML
- Ditrichum heteromallum* (LC): **2** not. JK, **5b** not. JK
- Ephemerum serratum* (LC): **3*** herb. I.M.
- Eurhynchium angustirete* (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, I.M., **8** not. JK
- Eurhynchium striatum* (LC-att): **1** herb. MML, K.D., E.M., I.M., **2** herb. CBFS, **5b** not. JK
- Fissidens adianthoides* (LC-att): **6** herb. CBFS, MML, R.M.
- Fissidens dubius* var. *dubius* (LC): **8** not. JK, **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
- Fontinalis antipyretica* (LC): **2** herb. I.M.
- Funaria hygrometrica* (LC): **1** not. JK, **5b** herb. K.D., herb. MML, **8** not. JK
- Grimmia longirostris* (LC): **10** herb. I.M.
- Grimmia muehlenbeckii* (LC): **9** herb. I.M.
- Grimmia pulvinata* (LC): **1** not. JK, **5b** not. JK, **8** not. JK, herb. MML, **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
- Hedwigia ciliata* (LC): **9** herb. I.M., **10** not. I.M.
- Herzogiella seligeri* (LC): **1** herb. CBFS, **2** not. JK
- Heterocladium heteropterum* (LC): **2** not. JK

- Homalia trichomanoides* (LC): **2** not. JK, herb. MML
Homalothecium lutescens (LC): **8** not. JK, herb. MML
Homalothecium sericeum (LC): **1** herb. MML
Hygroamblystegium fluviatile (LC): **2** not. JK
Hylocomium splendens (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **5b** not. JK, **6** not. JK,
8 not. JK, **9** not. I.M., **10** not. I.M.
Hypnum andoi (LC): **2** herb. I.M., MML
Hypnum cupressiforme var. *cupressiforme* (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, **8** not.
JK, **9** herb. I.M., **10** not. I.M.
Hypnum cupressiforme var. *lacunosum* (LC): **8** herb. MML, E.M.
Hypnum jutlandicum (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK
Hypnum vaucheri (LC-att): **9** herb. I.M.
Kindbergia praelonga (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** herb. CBFS
Mnium hornum (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK
Nyholmia obtusifolia (LC): **1** herb. I.M., MML, **2** not. JK, **5b** not. JK,
8 not. JK
Orthotrichum affine var. *affine* (LC): **1** herb. MML, I.M., **2** not. JK, **3a** not.
JK, **5b** not. JK, **8** herb. E.M.
Orthotrichum anomalum (LC): **1** not. JK
Orthotrichum diaphanum (LC): **8** not. JK, **9** herb. I.M.
Orthotrichum lyellii (LC-att): **1** herb. I.M., MML, **2** not. JK, **5b** not. JK, **8** not.
JK
Orthotrichum pallens (LC): **1** herb. I.M.
Orthotrichum patens (LR-nt): **1** not. JK
Orthotrichum pumilum (LC): **5b** not. JK
Orthotrichum speciosum (LC): **1** herb. MML, **2** herb. I.M., **3a** not. JK,
5a not. JK, **5b** not. JK, **8** herb. E.M., **9** herb. I.M.
Orthotrichum stramineum (LC): **1** herb. I.M., **2** herb. I.M.
Orthotrichum striatum (LC-att): **1** herb. MML, **2** not. JK, **8** not. JK
Oxyrrhynchium hians var. *hians* (LC): **1** not. JK, **2** herb. CBFS, I.M., R.M.,
8 not. JK
Philonotis fontana (LC): **3a** not. JK, herb. MML, **6** not. JK, **7** herb. R.M.
Physcomitrium pyriforme (LC): **1** herb. MML
Plagiomnium affine (LC): **1** not. J.L., **2** not. JK, **3a** not. JK, **5a** not. JK, **8** not.
JK, **9** not. I.M.
Plagiomnium cuspidatum (LC): **1** herb. MML
Plagiomnium elatum (LC-att): **6** herb. I.M., **7** not. JK
Plagiomnium ellipticum (LC-att): **4** herb. I.M., **6** not. JK, **7** herb. I.M.
Plagiomnium undulatum (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, **8** not. JK
Plagiothecium cavifolium (LC): **1** herb. MML
Plagiothecium curvifolium (LC): **1** not. JK, **2** not. JK
Plagiothecium denticulatum var. *denticulatum* (LC): **1** not. JK, **2** not. JK,
3a not. JK, **9** herb. I.M.
Plagiothecium laetum (LC): **2** not. JK
Plagiothecium succulentum (LC): **1** herb. CBFS

- Plagiothecium undulatum* (LC): **2** not. JK, I.M.
Platygyrium repens (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **5b** not. JK
Pleuridium acuminatum (LC-att): **8** not. JK
Pleuridium subulatum (LC): **5b** herb. CBFS
Pleurozium schreberi (LC): **1** not. JK, **2** not. JK, herb. MML, **3a** not. JK,
4 not. JK, **5b** not. J.L., **6** not. JK, **8** not. JK, **9** not. I.M., **10** not. I.M.
Pogonatum aloides (LC): **2** not. JK, **5b** herb. I.M.
Pogonatum urnigerum (LC): **1** herb. K.D., I.M., **5a** herb. I.M., **8** not. JK
Pohlia nutans subsp. *nutans* (LC): **2** not. JK, **3a** not. JK, herb. MML, **3b**
not. JK, **5b** not. JK, **6** not. JK
Pohlia wahlenbergii (LC): **1** not. JK
Polytrichum commune (LC): **2** herb. I.M., **3a** not. JK, **4** not. JK, herb. MML,
6 not. JK
Polytrichum formosum (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** herb. I.M., **4** not.
JK, **6** not. JK, **9** not. I.M.
Polytrichum juniperinum (LC): **5b** not. JK, **9** not. I.M.
Polytrichum piliferum (LC): **5b** not. JK, **8** not. JK, herb. MML
Polytrichum strictum (LC): **3a** herb. I.M., MML, **6** not. JK
Pseudocampylium radicale (LC-att): **3a** herb. CBFS
Pseudoscleropodium purum (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **5a** not. JK,
5b herb. MML, **8** not. JK, **10** not. I.M.
Pseudotaxiphyllum elegans (LC): **2** herb. MML
Ptilium crista-castrensis (LC-att): **2** not. JK
Pylaisia polyantha (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **8** not. JK
Racomitrium aciculare (LC): **2** herb. CBFS, MML
Racomitrium canescens (LC): **8** herb. CBFS, MML
Racomitrium elongatum (LC): **5a** herb. I.M., **5b** not. JK
Racomitrium heterostichum (LC): **2** not. JK
Rhizomnium punctatum (LC): **1** not. JK, **2** not. J.L., R.M., **6** not. JK
Rhodobryum roseum (LC): **2** not. JK
Rhynchostegium murale (LC): **5b** not. JK
Rhynchostegium riparioides (LC): **2** not. JK, herb. MML
Rhytidiadelphus loreus (LC): **2** not. JK, herb. MML
Rhytidiadelphus squarrosus (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** herb. CBFS,
3b not. JK, **4** not. JK, **5a** not. J.L., **6** not. JK, **7** not. JK, **8** not. JK, **10** not.
I.M.
Rhytidiadelphus subpinnatus (LC-att): **2** herb. E.M., I.M.
Rhytidiadelphus triquetrus (LC): **1** herb. K.D., MML, **2** not. JK, **5a** not. JK,
8 not. JK
Sanionia uncinata (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **5b** not. JK
Sciuro-hypnum curtum (LC): **5b** not. JK
Sciuro-hypnum plumosum (LC): **1** herb. MML, **2** herb. CBFS
Sciuro-hypnum populeum (LC): **1** not. JK, **2** not. JK
Scorpidium cossonii (LR-nt): **7** herb. CBFS
Schistidium crassipilum (LC): **1** herb. MML

- Schistidium rivulare* (LC-att): **2** herb. CBFS, E.M.
Schistidium trichodon var. *nutans* (LC-att): **5b** herb. CBFS, E.M.
Sphagnum capillifolium (LC): **3a** not. JK, herb. MML, **6** not. JK
Sphagnum contortum (**LR-nt**): **7** herb. E.M.
Sphagnum flexuosum (LC): **3a** not. JK, herb. MML, **3b** not. J.L., **4** not. JK,
6 not. JK, **7** not. JK
Sphagnum girgensohnii (LC): **2** not. JK, **4** not. JK, **6** not. JK
Sphagnum palustre (LC): **2** not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK, **4** herb. I.M.,
6 herb. CBFS, I.M., **7** not. JK
Sphagnum russowii (LC): **3a** not. JK, herb. MML, **4** not. JK, **6** not. JK
Sphagnum squarrosum (LC): **2** not. JK, **4** herb. I.M.
Sphagnum subsecundum (LC): **3a** not. JK, herb. MML, **3b** not. J.L., **4** herb.
R.M., **6** herb. R.M., **7** herb. E.M., R.M.
Sphagnum teres (LC): **3a** herb. CBFS, MML, **3b** herb. CBFS, **4** herb. I.M.,
6 herb. I.M., **7** not. JK
Sphagnum warnstorffii (LC-att): **3a** herb. CBFS, MML, E.M., **3b** herb.
CBFS, E.M., **6** not. JK, **7** herb. CBFS, E.M., R.M.
Straminergon stramineum (LC): **3a** not. JK, **3b** not. JK, herb. MML, **4** herb.
I.M., **6** not. JK
Streblotrichum convolutum (LC): **1** herb. MML, **5b** not. JK
Syntrichia ruralis var. *ruralis* (LC): **1** herb. MML, **5a** not. JK, **8** herb. CBFS,
MML, E.M., **9** herb. I.M., **10** herb. I.M.
Tetraphis pellucida (LC): **1** herb. CBFS, **2** not. JK
Thamnobryum alopecurum (LC): **2** herb. I.M.
Thuidium assimile (LC): **5b** not. JK, **6** not. JK, **7** herb. R.M., **8** not. JK, herb.
MML
Thuidium recognitum (LC): **3a** herb. CBFS, I.M., MML
Thuidium tamariscinum (LC): **1** herb. I.M., MML, **2** not. JK
Tomentypnum nitens (**LR-nt**): **3a** herb. CBFS, **3b** herb. I.M., MML, **7** herb.
E.M., I.M., R.M.
Tortula acaulon var. *acaulon* (LC): **1** not. JK, **8** not. JK
Tortula acaulon var. *pilifera* (LC): **8** herb. CBFS, R.M.
Tortula caucasica (LC): **8** herb. CBFS
Tortula muralis var. *muralis* (LC): **1** herb. MML
Tortula truncata (LC): **5b** herb. CBFS
Ulota bruchii (LC): **1** herb. MML, **2** not. JK, **3a** herb. I.M., **5b** not. JK, **8** not.
JK
Ulota crispula Bruch (NE): **2** herb. I.M.
Weissia brachycarpa (LC): **8** herb. CBFS
Weissia cf. *condensa* (NE): **8** herb. CBFS
Weissia cf. *controversa* (LC): **10** herb. I.M.
Weissia condensa (LC): **8** herb. CBFS
Weissia squarrosa (**VU**): **3b** herb. CBFS

KOMENTÁŘE K VÝZNAČNĚJŠÍM DRUHŮM

Frullania fragilifolia **CR**

- hadcové skalky pod NPP Upolínová louka pod Křížky, asi 1,7 km SV obce, 50°3'45,5"N, 12°44'22,0"E, kv. 5942a, 780 m n. m., 16. 4. 2023 leg. I. Marková (priv. herb.), dupl. CBFS. Velikost populace nejméně 10 cm², pravděpodobně více, avšak v terénu nebylo zaznamenáno.

U nás velmi vzácný druh játrovky, zaznamenaný historicky i recentně dosud pouze na Šumavě, nedávno byly na Šumavě zjištěny tři populace (srov. Bryonora 65: 29, 2020 a Bryonora 69: 46–47, 2022).

Isopaches bicrenatus **LR-nt**

- Stará Voda, Slatina: býv. lom Dyleň, ca 2 km ZJZ vrcholu Tišina, V okraj odvalu nad dnem lomu [49°56'6,8"N, 12°31'18,5"E, kv. 6041c], ca 710 m n. m., holá, minerální zem odvalu z opuštěného dolu, 15. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24813), K. Dvořáková (priv. herb.), E. Mikulášková (priv. herb.), I. Marková (priv. herb.), I. Marková (priv. herb.), R. Mudrová (priv. herb.). Populace několika dm² v několika mikropopulacích.

Roztroušeně rozšířená játrovka na většině našeho území (srov. Váňa & Hubáčková 1993), v posledních 30 let však bylo zaznamenáno jen asi dvacet výskytů, převážně v nižších polohách (https://portal.nature.cz/publik_syst/nd_nalez-public.php?idTaxon=91948). Nejbližší historické údaje pocházejí z Krušných hor (údolí Teplé, Šemnická skála, Nejdecký Špičák, Kovářská, Měděnec).

Calliargon giganteum **VU**

- Tachovská Hut: vlhké louky podél potůčku stékajícího z Dlouhého vrchu (VKP Pod Dlouhým vrchem), ca 620 m před ústím do potoka Tichá, ca 2 km ZJZ centra osady Tachovská Hut [49°55'42,7"N, 12°34'38,2"E, kv. 6041c], ca 605 m n. m., vlhký příkop ve slatinné louce, 14. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24890), L. Dvořák (MML), K. Dvořáková (priv. herb.), E. Mikulášková (priv. herb.), I. Marková (priv. herb.). Populace méně než 1 dm².

Ustupující druh slatinných luk, zranitelný vzhledem k povaze obývaného biotopu. Na lokalitě byl nalezen R. Mudrovou v roce 2013 (Štechová et al. 2017). Další nejbližší údaj pochází od Jedlové u Staré Vody, další pak z jihovýchodní části Slavkovského lesa mezi Mar. Lázněmi a Teplou (Štechová et al. 2017).

Campylium aff. *stellatum* **NE**

- Tři Sekery: slatinná louka nad rybníkem ca 600 m SZ Ovčího vrchu, J osady Kamenec [49°56'43,3"N, 12°35'10,2"E, kv. 6041d], ca 625 m n. m., mírně bazická slatinná louka, 15. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24904, 24906), E. Mikulášková (priv. herb.), R. Mudrová (priv. herb.). Populace několika málo dm² na několika blízkých mikrolokalitách.

Geneticky odlišená linie v rámci rodu, morfologicky na přechodu mezi druhy *C. stellatum* a *C. protensum* (málo větvené, vzpřímené lodyžky podobné *C. stellatum*, ale s delší špičkou listu podobnější druhu *C. protensum*), dosud zaznamenaná na několika podobných lokalitách v rámci České republiky (PR Na Volešku u Soběšic v sušickém Před-

šumaví, PP Louky v Jeníkově ve Žďárských vrších, PP Na Novém rybníce u Nového Strašecí).

Ceratodon conicus **NE**

- Lipová, Mýtina: PP Železná hůrka, střední část skalních výchozů v horní části [49°59'30,2"N, 12°26'40,3"E, kv. 6040b], ca 585 m n. m., hlinité terásky ve výchozu pyroklastických hornin, 16. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24917). Populace několika desítek cm².

O oprávněnosti rozlišování tohoto taxonu a jeho výskytu u nás panovaly v minulosti různé pochyby, proto byl řazen do předchozích seznamů našich druhů jako nehodnocený. Teprve v práci Nieto-Lugilde et al. (2018) bylo prokázáno, že se jedná o hybridogenní taxon, na jehož vzniku se podílely jak běžný *C. purpureus*, tak vzácný a od *C. conicus* morfologicky obtížně odlišitelný druh *C. amazonum* Nieto-Lugilde, O. Werner, S. F. McDaniel & Ros, dosud známý pouze z jihovýchodu Španělska. Molekulárně potvrzené údaje o výskytu *C. conicus* zatím existují jen z této lokality, Rabí na Horažďovicku, Pece pod Sněžkou a NPP Tabulová v Pavlovských vrších, bezpochyby se však u nás vyskytuje mnohem častěji.

Cleistocarpidium palustre **VU**

- Chodovská Huť: údolí Huťského potoka, narušený substrát u cesty při S okraji obory ca 70 m Z přemostění potoka [49°54'49,5"N, 12°36'42,5"E, kv. 6041d], 575 m n. m., holá zem, 13. 4. 2023 leg. E. Mikulášková (priv. herb.), I. Marková (priv. herb.), I. Marková (priv. herb.), R. Mudrová (priv. herb.).
- Tachovská Huť: VKP U Guldů, vlhké až slatinné louky ca 1.5 km Z středu obce [49°56'2,0"N, 12°34'50,3"E, kv. 6041c], ca 615 m n. m., 14. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24889), I. Marková (priv. herb.); dtto, VKP Pod Dlouhým vrchem, vlhké louky podél potůčku stékajícího z Dlouhého vrchu ca 600 m před ústím do potoka Tichá [49°55'46,1"N, 12°34'40,0"E, kv. 6041c], ca 615 m n. m., 14. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24892), E. Mikulášková (priv. herb.). Obě populace na vlhké zemi ve vlhčí louce menší než 1 dm².

U nás poměrně vzácný druh s větším množstvím lokalit pouze na Vysočině a v západních Čechách. Zde byl dosud zaznamenáván v západní části Českého lesa a jižní části Slavkovského lesa (Novotný 1993), z okolí Mariánských Lázní pochází i většina recentních nálezů (srov. https://portal.nature.cz/publik_syst/nd_nalez-public.php?idTaxon=65568).

Helodium blandowii **EN**

- Dolní Žandov, Salajna: prameniště na nekosené louce obklopené poli ca 750 m JV vlakové zastávky v obci [50°1'16,0"N, 12°30'34,8"E, kv. 5941c], 530-535 m n. m., okolo minerálního vývěru, 16. 4. 2023 leg. J. Kučerová a J. Laburdová, CBFS (24925). Populace asi 0,5 m².

Velmi vzácný druh s asi šesti recentními lokalitami roztroušenými po ČR. Na této lokalitě byl nalezen J. Laburdovou v roce 2010 (Laburdová 2010), v roce 2013 ověřen J. Kučerovou. Populace se z desítek lodyžek na ploše několika dm² (Laburdová 2010) rozrostla nejprve na jeden větší trs a 6 malých (záznam z r. 2013) až na dnešních několik větších a několik menších

trstů, tedy přibližně desetinásobně. Lokalita je ohrožena splachy z pole a šířícím se bolševníkem velkolepým (*Heracleum mantegazzianum*).

Weissia squarrosa VU

- Tachovská Hut: pastvina ca 1,7 km ZJZ středu osady mezi VKP U Guldů a Pod Dlouhým vrchem [49°55'51,7"N, 12°34'46,0"E, kv. 6041c], ca 625 m n. m., na holé zemi v opuštěném poli, 14. 4. 2023 leg. J. Kučera, CBFS (24893). Populace asi 20 cm².

Druh se u nás vyskytuje roztroušeně až vzácně, zejména v nižších až středních polohách. Větší množství údajů pochází pouze z oblasti Bílých Karpat. Ze západních Čech je v databázi AOPK jediná nepublikovaná lokalita z NPR Chlumská stráň v údolí Berounky.

SHRNUTÍ

Během loňského jarního setkání, které se konalo v nejzápadnější části Českého lesa se zde a na jedné lokalitě v jižní části Slavkovského lesa podařilo zaznamenat výskyt 206 taxonů mechorostů. Největším překvapením byl nález kriticky ohrožené jätrovky *Frullania fragilifolia* na hadcových skalkách pod rezervací Upolínová louka pod Křížky ve Slavkovském lese, avšak zajímavé byly i další nálezy včetně ověření výskytu ohroženého druhu *Helodium blandowii* na vývěrech u Salajny. Celkový počet zaznamenaných druhů byl překvapivě shodný s předloňským setkáním v bryologicky atraktivních Bílých Karpatech, což potvrzuje bryologický význam tohoto málo prozkoumaného regionu.

LITERATURA

- Culek M. (ed.) (1996): Biogeografické členění České republiky. – Enigma, Praha.
- Demek J. & Mackovcín P. (ed.) (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. – AOPK ČR, Brno.
- Kučera J., Cykowska B., Kubešová S., Kučerová V., Manukjanová A., Marková I., Mikulášková E. & Vicherová E. (2009): Mechorosty zaznamenané během 16. jarního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS ve Svatošských skalách na Karlovarsku. – Bryonora 43: 3–11.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813–850.
- Laburdová J. (2010): *Helodium blandowii*. – In: Kučera J. [ed.], Zajímavé bryofloristické nálezy XVI, Bryonora 46: 70–74.
- Mudra P. (2011): Inventarizační botanický průzkum VKP Kamenec. – Ms. [Depon. in: Odbor ŽP města Mariánské Lázně & auctor.]
- Mudra P. & Mudrová R. (2013): Inventarizační botanický průzkum VKP U Guldů a VKP Pod Dlouhým vrchem. – Ms. [Depon. in: Odbor ŽP města Mariánské Lázně & auctor.]
- Mudra P. & Mudrová R. (2015): Květena a vegetace Dyleňského krasu. – In: Bartoš J. & Dvořák L. [eds], Dyleňský kras, Městské muzeum Mariánské Lázně, Mariánské Lázně.
- NYBG (2024): Index Herbariorum. – Steere Herbarium, New York Botanical Garden, <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/> [10. 5. 2024].

- Nieto-Lugilde M., Werner O., McDaniel S. F., & Ros R. M. (2018): Environmental variation obscures species diversity in southern European populations of the moss genus *Ceratodon*. – *Taxon* 67: 673–692.
- Novotný I. (1993): Rod *Pleuridium* Rabenh. (Musci: Ditrichaceae) v Československu. – *Acta Musei Moraviae, Sci. Nat.*, 77(1992): 99–121.
- Štechová T., Holá E. & Bradáčová J. (2017): Metodika druhové ochrany bezcévných rostlin – metodika monitoringu rašeliništních mechorostů (Nmet č. 10807/ENV/17-690/630/17). – Ms. [Depon. in: MŽP, Praha.]
- Váňa J. & Hubáčková J. (1993): *Lophozia bicrenata* (Schmid. ex Hoffm.) Dum. – In: Duda J. & Váňa J., Rozšíření játrovek v České republice a ve Slovenské republice – LXIV, *Časopis Slezského Zemského Muzea Opava, sér. A*, 42: 13–18.